

ВПЛИВ ЕЛЕМЕНТІВ ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОЩУВАННЯ НА ФОРМУВАННЯ ПРОДУКТИВНОСТІ ГІБРИДІВ СОНЯШНИКА

В.В. БОРИСЕНКО, кандидат сільськогосподарських наук,

Ю.В. ШИНДЕР, магістр

Уманський національний університет садівництва

Соняшник — основна олійна культура в Україні. Насіння його районованих сортів і гібридів містить 50–52 % олії, а селекційних — до 60 %. Соняшникову олію широко використовують як продукт харчування в натуральному вигляді. Харчова цінність її зумовлена високим вмістом поліненасиченої жирної лінолевої кислоти 55–60 %, яка прискорює метаболізування ефірів холестерину в організмі, що позитивно впливає на стан здоров'я. Соняшник має велике кормове значення. Одержувана при переробці насіння макуха містить 20–35% білків й вважається досить гарним концентрованим кормом для тварин, особливо для молочної худоби.

Середня врожайність соняшнику в Україні в останні роки знаходиться на низькому рівні і становить 16–18 ц/га. Причин цього явища кілька: порушення сівозмін та технології вирощування, відсутність достатньої кількості матеріальних ресурсів, низька якість насіння та ін. Одним з важливих факторів сучасної технології є те, що для посіву використовується не звичайне соняшникове насіння, а нові сорти й гібриди з вдосконаленими характеристиками.

Серед агротехнічних заходів, спрямованих на підвищення врожайності соняшнику, важливе місце посідає вибір оптимальних способу сівби і норми висіву насіння, з якими пов'язана площа живлення рослин та її конфігурація. Нормою висіву соняшнику вважається густина стояння рослин на одиницю площі, тобто кількість соняшника на один гектар. Норма висіву залежить від багатьох індивідуальних параметрів. Важливо враховувати якість ґрунту, притаманну місцевості середню вологість, характеристики сорту чи гібриду тощо. При традиційній технології вирощування з густотою рослин 45–50 тис. шт./га гібриди не реалізують свій потенціал продуктивності.

Дослідження останніх років, проведені в центральному, східному і південному Лісостепу України, вказують на доцільність вирощування гібридів соняшника із шириною міжрядь 45 і 70 см при збільшеній густоті рослин. Густина рослин прямолінійно впливає на такі показники, як маса 1000 шт. насінин, маса насіння з одного кошика і загальна продуктивність рослин.

Однак, межі оптимального загущення визначаються конкретними природно-кліматичними умовами, еколого-біологічними особливостями гібридів тощо. Недостатньо вивченим залишається вплив способу сівби та норми висіву соняшнику на якісні показники урожаю та його структуру, споживання елементів мінерального живлення та вологи. Це спонукає до вивчення реакції вітчизняних гібридів на загущення в умовах південної частини Правобережного Лісостепу.